

MAŁOPOLSKIE OBSERWATORIUM GOSPODARKI

DEPARTAMENT GOSPODARKI
I SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Identyfikacja potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw

Streszczenie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport powstał w ramach projektu Małopolskie Obserwatorium Gospodarki.

Publikację przygotował:

Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw dr Marcin Nytko
ul. Lubicz 26 lok. 10, 31-504 Kraków

Autor raportu:

dr Marcin Nytko

Redaktor raportu:

Justyna Kukian

Zespół badawczy ze strony firmy Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw:

Katarzyna Grudzień

Łukasz Nelec

dr Marcin Nytko

Dominika Szmigielska

Maciej Zaprzalka

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego

Ul. Basztowa 22, 31 – 156 Kraków

Adres do korespondencji:

30 – 017 Kraków, ul. Raławicka 56

(012) 63 03 368, (012) 63 03 374

e – mail: gospodarka@umwm.pl

www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

Copyright © Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2009.

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Badanie współfinansowane przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.**

Bezpośrednią przestanką dla realizacji niniejszego badania była potrzeba jego przeprowadzenia, wynikająca z konieczności dostarczenia aktualnych i rzetelnych danych oraz informacji dla procesu decyzyjnego Zarządu Województwa Małopolskiego w zakresie planowania rozwoju regionalnego w obszarze budowy nowoczesnej gospodarki¹, w tym w zakresie polityki i działań informacyjnych instytucji regionalnych. Potrzeba ta była tym większa, iż takiego badania dotychczas w Małopolsce nie przeprowadzono. Obszar ten pozostawał w związku z tym zupełnie niezbadanym.

Mając na uwadze, iż kluczowym czynnikiem budowy nowoczesnej gospodarki jest wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, który z kolei determinowany jest przez szereg czynników wewnętrznych² i zewnętrznych³, a wśród nich istotnym jest zasób posiadanych informacji, sformułowano pytanie badawcze: jakie potrzeby informacyjne małopolskich przedsiębiorstw, warunkujące wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, pozostają niezaspokojone.

W oparciu o postawione wyżej pytanie badawcze sformułowano cel poznawczy badania, którym była identyfikacja niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności.

Dla realizacji zdefiniowanego wyżej celu poznawczego określono dwa zadania badawcze. Pierwsze, przeprowadzenie badania ilościowego metodą standaryzowanej ankiety telefonicznej wspieranej komputerowo (CATI) wśród 250 mikro i 250 małych przedsiębiorstw. Drugie, przeprowadzenie badania jakościowego metodą indywidualnego wywiadu pogłębionego (IDI) wśród 10 średnich i 10 dużych przedsiębiorstw.

Mając na uwadze określony wyżej cel i zdefiniowane zadania badawcze koniecznym było określenie zakresów badania. Przedmiotem badania była identyfikacja niezaspokojonych potrzeb informacyjnych⁴ małopolskich przedsiębiorstw w zakresie

¹ W styczniu 2006 r. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął strategię rozwoju województwa na lata 2007-2013. Punktem odniesienia dla tej strategii jest wizja województwa jako regionu szans wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnego aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie

² Czynniki wewnętrzne, to warunki gospodarowania, wynikające z posiadanych zasobów materialnych i niematerialnych oraz umiejętności ich wykorzystania.

³ Czynniki zewnętrzne, to warunki gospodarowania, wynikające z mikrootoczenia (konkurenci, nabywcy) i makrootoczenia (uwarunkowania systemowe).

⁴ Pojęcie „niezaspokojona potrzeba” rozumiana była jako uświadomiona, subiektywna i odczuwana rozbieżność pomiędzy stanem obecnym a stanem pożądanym. Przedmiotem badania nie były zatem potrzeby nieuświadomione.

informacji⁵, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności. Podmiotem badania było łącznie 520 przedsiębiorstw, mających swą siedzibę w Małopolsce i występujących w bazie REGON⁶. Badania zostały przeprowadzone wśród właścicieli/współwłaścicieli przedsiębiorstw lub wyższej kadry zarządzającej przedsiębiorstw, tj. prezesi, dyrektorzy bądź ich zastępcy, członkowie zarządu, bądź pracownicy, którzy zostali wskazani w przedsiębiorstwie przez dyrekcję/kadrę zarządzającą. Badania zostały przeprowadzone w okresie lipiec-sierpień 2009 r. i taki też był zakres czasowy badania.

Raport składa się z wprowadzenia do badania, części właściwej, tj. analizy i oceny wyników badań (ilościowego i jakościowego) oraz z zakończenia. Na końcu raportu umieszczono również wykaz literatury, spis tabel, spis rysunków oraz załączniki – kwestionariusz ankiety CATI i scenariusz wywiadu IDI.

Realizacja określonych zadań badawczych, przy określonych założeniach, pozwoliła na osiągnięcie celu poznawczego badania. W toku prowadzonego procesu przygotowawczego przedmiotowych badań wyciągnięto wnioski, iż istnieje cały kompleks potrzeb informacyjnych, warunkujących wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Potrzeby te można zagregować w grupy według poziomu analizy ekonomicznej⁷ lub funkcjonalnego obszaru uwarunkowań⁸. Stwierdzono jednak, że tylko nieliczne z tych potrzeb należą do sfery aktywności informacyjnej instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu, które są głównymi adresatami wyników przedmiotowych badań. Stąd do badań wybrano jedynie kluczowe potrzeby informacyjne przedsiębiorstw, które z jednej strony, warunkują wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, a z drugiej, mieszczą się w sferze

⁵ Pojęcie „informacja” rozumiane było natomiast jako uporządkowane dane w celu ich wykorzystania w podejmowaniu decyzji. Przedmiotem badania nie były zatem „dane”, będące nieprzetworzonymi faktami wyrażonymi za pomocą liczb i słów oraz „wiedza”, która jest połączeniem informacji i doświadczenia, oraz w przeciwieństwie do danych i informacji, ma charakter ludzki.

⁶ Wśród nich znalazło się 250 mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających od 0 do 9 pracowników), 250 małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 pracowników), 10 średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) oraz 10 dużych przedsiębiorstw (zatrudniających powyżej 250 pracowników). Próba do badania ilościowego – wywiad metodą standaryzowanej ankiety wspieranej komputerowo wśród mikro i małych przedsiębiorstw – została dobrana w sposób losowo-warstwowy (podział ze względu na wielkość przedsiębiorstwa, na lokalizację siedziby według powiatu i wedle sektora prowadzonej działalności wg klasyfikacji PKD), operatem był REGON. Próba do badania jakościowego została dobrana w sposób celowy. W konstrukcji próby przyjęto założenie, że pod względem cech próba będzie stanowiła miniaturę populacji.

⁷ Megaekonomicznego, makroekonomicznego, mezoekonomicznego, mikroekonomicznego i mikro-mikroekonomicznego. Szerzej na temat poziomów analiz w naukach ekonomicznych, zob.: M. Gorynia, *Poziomy analizy w naukach ekonomicznych*, Ekonomista 1993, nr 4.

⁸ Ekonomicznych, politycznych (w tym prawnych), społecznych i technicznych. Szerzej na temat funkcjonalnych obszarów uwarunkowań w analizach ekonomicznych, zob.: G. Stonehouse, J. Hamill, T. Purdie, *Globalizacja. Strategia i zarządzanie*, Wydawnictwo Felberg SJA, Warszawa 2001.

polityki informacyjnej w/w instytucji. Potrzebami tymi według kolejności przyjętej w badaniu, były:

- informacje dotyczące koniunktury gospodarczej,
- informacje dotyczące rynku pracy,
- informacje dotyczące możliwych do uzyskania przez przedsiębiorstwa ulg i dotacji inwestycyjnych,
- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego⁹,
- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia w zakresie rozwoju eksportu,
- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej,
- informacje dotyczące dostępnych na rynku technologii innowacyjnych,
- informacje dotyczące obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych,
- informacje dotyczące możliwości nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi,
- informacje dotyczące prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż w ocenie małopolskich przedsiębiorstw najtrudniej dostępne są informacje na temat możliwości uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego w ramach realizowanego procesu inwestycyjnego. Przedsiębiorstwa wręcz wskazują na kompletny brak informacji w tym zakresie. Chodzi tu o kompetentną i pełną informację na temat możliwości inwestycyjnych w Małopolsce; wsparcie regionalnych instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu w wyszukaniu odpowiedniego terenu inwestycyjnego; wsparcie organizacyjne, tzw. business assistance, w uzyskaniu niezbędnych pozwoleń; czy też aktywne wsparcie urzędów pracy w rekrutacji pracowników, którzy podejmą pracę na terenie nowej inwestycji¹⁰.

⁹ W ramach potrzeby tej zostały zagregowane informacje w zakresie możliwości i warunków podjęcia inwestycji, w tym w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia ze strony instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu w przeprowadzeniu procesu inwestycyjnego, np. wsparcie w zakresie znalezienia terenu inwestycyjnego, uzyskaniu niezbędnych pozwoleń, rekrutacji pracowników itp.

¹⁰ Szerzej o znaczeniu inwestycji przedsiębiorstw, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dla rozwoju gospodarczego na poziomie mezo- i makroekonomicznym, zob. m.in. M. Nytko, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a zmiany strukturalne w polskiej gospodarce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009 (<http://nytko.eu>); M. Nytko,

Równie trudno dostępne w ocenie przedsiębiorstw są informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju eksportu. Wskazywano m.in. na brak informacji w zakresie możliwości uzyskania dotacji na rozwój działalności eksportowej¹¹, nawiązania współpracy z partnerami zagranicznymi poprzez udział w targach i misjach zagranicznych, czy też działalności i oferty organizacji wspierających rozwój eksportu (izby handlowe itp.).

Kolejną z potrzeb informacyjnych charakteryzującą się zdecydowanie istotnym deficytem informacyjnym wśród małopolskich przedsiębiorstw są informacje w zakresie dostępnych dla przedsiębiorstw ulg i dotacji inwestycyjnych. W ocenie przedsiębiorstw dostępne informacje w zakresie możliwości i warunków ubiegania się o bezpośrednie wsparcie inwestycyjne są nieczytelne i niekompletne, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia korzystanie z tego typu wsparcia.

Przedsiębiorstwa wskazywały ponadto na zdecydowanie istotny deficyt informacyjny w zakresie informacji dotyczących prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne. W ocenie przedsiębiorstw istnieje poważna luka pomiędzy dostępnością informacji w zakresie prowadzonej polityki gospodarczej na szczeblu regionalnym w stosunku do szczebla krajowego, podczas gdy polityka regionalna ma nie mniejszy wpływ na wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw niż polityka krajowa. W opinii badanych brakuje chociażby informacji na temat celów, planów i konkretnych działań władz regionalnych i lokalnych.

Kolejnymi według ważności zgłaszanymi niezaspokojonymi potrzebami informacyjnymi małopolskich przedsiębiorstw, ocenionymi jako raczej istotne, były informacje w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi, informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako stymulanta rozwoju gospodarczego Polski, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009 (<http://nytko.eu>); M. Nytko, *Metodologia badań skutków bezpośrednich inwestycji zagranicznych ex post w kraju goszczącym*, w: *Procesy globalizacji internacjonalizacji i integracji w warunkach współczesnej gospodarki światowej. Wybrane problemy*, Tom 1, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2009, s. 329-338.; M. Nytko, *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla rozwoju gospodarczego Podkarpacia*, w: *Miasta województwa podkarpackiego w procesie zmian systemowych*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie - WZPiNoG w Stalowej Woli, Stalowa Wola 2009, s. 31-40; M. Nytko, *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w rozwoju gospodarczym krajów rozwijających się*, w: *Wyzwania międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju*, red. K. Czaplicka, ASPRA-JR, Warszawa 2007/2008, s. 163-178.

¹¹ Województwo małopolskie jako jedno z dwóch w Polsce nie przewidziało w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego wsparcia dla przedsiębiorstw w formie dotacji na rozwój działalności eksportowej. Jedyną możliwością dla małopolskich przedsiębiorstw jest staranie się o tego typu wsparcie w ramach ogólnopolskiego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, działanie 6.1 „Paszport do eksportu”. Zob. szerzej: M. Nytko, *Dotacje dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009; M. Nytko, *Instrumenty finansowania rozwoju eksportu w Polsce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

rozwoju działalności innowacyjnej oraz informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych.

Obok wymienionych wyżej niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, w badaniu zidentyfikowano również obszary informacyjne, w ramach których dostępne informacje w ocenie badanych przedsiębiorstw są wystarczające. Są nimi informacje w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych, koniunktury gospodarczej i rynku pracy.

Wszystkie potrzeby informacyjne mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw, uszeregowane według poziomu zaspokojenia wraz z oceną ewentualnego deficytu, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1 Potrzeby informacyjne mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw według poziomu zaspokojenia (WZPI)

L.P.	Wyszczególnienie	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych	Ocena poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych	Ocena deficytu informacyjnego
1	Informacje dotyczące wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego	-0,78	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
2	Informacje dotyczące wsparcia w zakresie rozwoju eksportu	-0,65	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
3	Informacje dotyczące ulg i dotacji inwestycyjnych	-0,64	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
4	Informacje dotyczące prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne	-0,52	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
5	Informacje dotyczące możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi	-0,48	raczej niewystarczający	raczej istotny
6	Informacje dotyczące wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej	-0,43	raczej niewystarczający	raczej istotny
7	Informacje dotyczące obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych	-0,25	raczej niewystarczający	raczej istotny
8	Informacje dotyczące obecnych na rynku technologii innowacyjnych	0,34	raczej wystarczający	n.d.
9	Informacje dotyczące koniunktury gospodarczej	0,39	raczej wystarczający	n.d.
10	Informacje dotyczące rynku pracy	0,43	raczej wystarczający	n.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

WYDAWCA:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
UL. BASZTOWA 22, 31-156 KRAKÓW

ADRES DO KORESPONDENCJI;
UL. RACŁAWICKA 56, 30-017 KRAKÓW
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

PUBLIKACJA DYSTRYBUOWANA NIEODPŁATNIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego